

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 20 päivänä joulukuuta 2019

1286/2019

Sisäministeriön asetus ulkoisista pelastussuunnitelmista

Sisäministeriön päätöksen mukaisesti säädetään pelastuslain (379/2011) 48 §:n 4 momentin nojalla:

1 §

Soveltamisala

Tässä asetuksessa säädetään pelastuslain (379/2011) 48 §:ssä tarkoitettujen erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoisista pelastussuunnitelmista ja niitä koskevista harjoituksista sekä suunnitelmien ja harjoitusten toteutumisen valvonnasta.

2 §

Ulkoisen pelastussuunnitelman tavoitteet

Suuronnettomuuden tai hallitsemattoman tapahtuman, joka voi johtaa suuronnettomuuteen, varalta laadittavaa ulkoista pelastussuunnitelmaa tulee noudattaa, jollei tilanteen aikainen johtaminen muuta vaadi.

Ulkoisen pelastussuunnitelma on laadittava ottaen huomioon seuraavat tavoitteet:

- 1) onnettomuudet rajataan ja hallitaan niiden seurauksien minimoimiseksi sekä ihmisten terveydelle, ympäristölle ja omaisuudelle aiheutuvien vahinkojen rajoittamiseksi;
- 2) toteutetaan tarvittavat toimenpiteet ihmisten terveyden ja ympäristön suojelemiseksi suuronnettomuuksien seurauksilta;
- 3) annetaan tarpeelliset tiedot väestölle sekä onnettomuuden hoitamisesta vastaaville alueen viranomaisille ja laitoksille;
- 4) varaudutaan suuronnettomuuden jälkien korjaamiseen ja ympäristön puhdistamiseen.

3 §

Pelastuslaitoksen ennakoiva suunnittelu

Pelastuslaitoksen tulee laatia vuosittain yhteenveto seuraavana vuonna laadittavista ulkoisista pelastussuunnitelmista ja niitä koskevista päivityksistä ja harjoituksista sekä toimittaa yhteenveto marraskuun loppuun mennessä tiedoksi aluehallintovirastolle.

4 §

Ulkoisen pelastussuunnitelman laatimista varten toimitettavat asiakirjat

Vaarallisia kemikaaleja käsittelevien ja varastoivien tuotantolaitosten, ratapihojen ja satamien on toimitettava pelastuslaitokselle turvallisuusselvitys ja sisäinen pelastussuun-

nitelma ulkoisen pelastussuunnitelman laatimista tai päivittämistä varten, kun ne on laadittu tai päivitetty. Sataman osalta toiminnanharjoittaja on satamanpitäjä.

Suuronnettomuusvaarallisen kaivannaisjätealueen toiminnanharjoittajan on toimitettava kaivannaisjätteen jätealueen toimintaperiaateasiakirja, turvallisuusjohtamisjärjestelmää kuvaava asiakirja ja sisäinen pelastussuunnitelma pelastuslaitokselle. Ydinlaitoksen toiminnanharjoittajan on toimitettava Säteilyturvakeskuksen hyväksymä ydinlaitoksen valmiussuunnitelma pelastuslaitokselle. Asiakirjat on toimitettava, kun ne on laadittu tai päivitetty.

Puolustushallinnon toiminnanharjoittajan on toimitettava pelastuslaitokselle tarvittavat tiedot turvallisuus selvityksestä ja sisäisestä pelastussuunnitelmasta ulkoisen pelastussuunnitelman laatimista varten, kun ne on laadittu tai päivitetty.

Toiminnanharjoittajan on lisäksi toimitettava edellä 1–3 momentissa tarkoitetut asiakirjat tai tiedot tiedoksi aluehallintovirastolle, kun ne on laadittu tai päivitetty.

5 §

Ulkoisen pelastussuunnitelman laatiminen

Pelastuslaitoksen tulee laatia ulkoinen pelastussuunnitelma vuoden kuluessa siitä päivästä, kun se on saanut toiminnanharjoittajalta 4 §:ssä tarkoitetut asiakirjat tai tiedot. Tuotantolaitoksille, joilta edellytetään ulkoista pelastussuunnitelmaa ja jotka sijaitsevat samalla teollisuusalueella, voidaan laatia yhteinen ulkoinen pelastussuunnitelma. Ulkoisessa pelastussuunnitelmassa tulee huomioida myös muut samalla teollisuusalueella sijaitsevat tuotantolaitokset, joilta ei edellytetä ulkoista pelastussuunnitelmaa, mutta joiden toiminnasta voi aiheutua lisäonnettomuusvaaraa tai joiden toimintaan onnettomuus voi vaikuttaa.

6 §

Valmisteluvaiheen kuuleminen

Ulkoista pelastussuunnitelmaa laadittaessa tai merkittävästi muutettaessa tulee yleisölle, jota asia koskee, varata mahdollisuus kertoa mielipiteensä 8 §:ssä tarkoitetun tiedotteen luonnoksesta, joka tulee pitää nähtävänä yleisessä tietoverkossa pelastuslaitoksen verkkosivuilla vähintään 14 päivää. Nähtävänä pidettävässä tiedotteen luonnoksessa ei saa olla salassa pidettävää tietoa.

Nähtävänä pidon yhteydessä tulee antaa seuraavat tiedot:

- 1) ulkoisen pelastussuunnitelman kohteena oleva alue;
- 2) suunnitelmasta vastaava viranomainen ja muut asianosaiset tahot;
- 3) miten suunnitelmasta saa lisätietoja;
- 4) paikka, jossa suunnitelmaa koskevat asiakirjat ovat nähtävänä, ja aika, jolloin ne ovat nähtävänä;
- 5) mielipiteen esittämiselle edellytetty muoto ja määräaika mielipiteen esittämiselle sekä tieto mihin mielipide on toimitettava.

Kuulemisesta voidaan etukäteen ilmoittaa tiedonannossa, joka liittyy vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005) mukaiseen lupahakemukseen siten kuin pelastuslaitoksen ja asianomaisen lupaviranomaisen välillä on sovittu.

Kaivannaisjätteen jätealueiden osalta kuulutuksen julkaisemisesta on lisäksi tiedotettava ainakin yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä.

Ulkoisen pelastussuunnitelman sisältö

Ulkoisessa pelastussuunnitelmassa tulee olla vähintään seuraavat tiedot:

- 1) alueen yleistiedot;
- 2) alueen pelastusorganisaatio;
- 3) alueella olevat suuronnettomuusvaarat;
- 4) millä tehtävänimikkeillä olevilla henkilöillä on valtuudet toiminnanharjoittajan edustajina tuotantolaitoksessa, ydinlaitoksessa, kaivannaisjätteen jätealueella ja ratapihalla tai satamanpitäjän edustajina satama-alueella käynnistää pelastustoimet alueella;
- 5) millä tavalla mahdollisista onnettomuuksista saadaan asianosaisille tieto nopeasti, miten hälytykset annetaan ja miten apua kutsutaan;
- 6) miten ulkoisen pelastussuunnitelman toteuttamiseksi tarvittavat voimavarat sovitaan yhteen;
- 7) miten alueella tapahtuvaa pelastustoimintaa tuetaan;
- 8) miten alueen ulkopuolella toteutetaan pelastustoimintaa ja miten toimitaan onnettomuusskenaarioiden mukaisissa tilanteissa;
- 9) miten väestöä ja lähistöllä olevia laitoksia varoitetaan, miten väestölle ja lähistöllä oleville laitoksille annetaan tietoja onnettomuudesta ja sen vaikutuksista ja millaisia toimintaohjeita väestölle annetaan;
- 10) miten valtioiden rajat ylittävistä vaikutuksista tiedotetaan muiden valtioiden viranomaisille tuotantolaitoksessa tai kaivannaisjätteen jätealueella tapahtuvasta suuronnettomuudesta.

Ulkoiseen pelastussuunnitelmaan tulee liittää suunnitelma siitä, miten suojaväistö alueella mahdollisesti tapahtuvissa onnettomuuksissa toteutetaan sekä harjoitusten järjestämisestä.

Ulkoisesta pelastussuunnitelmasta tiedottaminen

Pelastuslaitoksen ja toiminnanharjoittajan on laadittava yhteistyössä ulkoisesta pelastussuunnitelmasta ymmärrettävä tiedote, joka sisältää tiedot suuronnettomuusvaaroista, väestön varoittamisesta, turvallisuustoimenpiteistä ja toimintaohjeista suuronnettomuustilanteessa. Tiedote on toimitettava:

- 1) henkilöille, jotka tarvitsevat suunnitelman tietoja suuronnettomuustilanteessa;
- 2) suuronnettomuuden todennäköisellä vaikutusalueella sijaitseviin kouluihin, sairaaloihin ja muihin yleisessä käytössä oleviin rakennuksiin;
- 3) kohteille, jotka ovat suuronnettomuuden todennäköisellä vaikutusalueella.

Tuotantolaitosten ja kaivannaisjätteen jätealueiden osalta tiedottaminen on tehtävä yhdessä toiminnanharjoittajan kanssa siten, että tiedot ulkoisesta pelastussuunnitelmasta liitetään toiminnanharjoittajan edellä mainituille tahoille jakamaan tiedotteeseen.

Ydinvoimalaitosten ulkoisesta pelastussuunnitelmasta on tiedotettava ydinvoimalaitoksen varautumisalueella.

Tiedote voidaan antaa myös laajemmasta alueesta sisältäen useamman kohteen tiedot.

Tiedottaminen tulee tehdä uudelleen, jos ulkoisiin pelastussuunnitelmiin tehdään oleellisia muutoksia, kuitenkin vähintään viiden vuoden välein.

Tiedote tulee olla jatkuvasti saatavilla 1 momentissa tarkoitetuille tahoille pelastuslaitoksella ja yleisessä tietoverkossa pelastuslaitoksen verkkosivuilla. Pelastuslaitoksen on otettava ulkoisesta pelastussuunnitelmasta tiedottaessaan huomioon mahdollinen Turvallisuus- ja kemikaaliviraston vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuus-

desta annetun lain 32 §:n nojalla tekemä päätös siitä, että yleisölle annettavia tietoja voidaan rajoittaa perustellusti luottamuksellisista syistä.

Tiedotteessa ei saa olla salassa pidettävää tietoa.

9 §

Ulkoisen pelastussuunnitelman tarkistaminen ja päivittäminen

Pelastuslaitoksen tulee tarkistaa, korjata ja päivittää ulkoinen pelastussuunnitelma aina tarpeen vaatiessa tai vähintään kolmen vuoden väliajoin. Tarkistamisessa on otettava huomioon kohteessa, pelastustoiminnassa ja siihen varautumisessa sekä uuden tekniikan ja tietämyksen soveltamisessa tapahtuneet muutokset.

10 §

Ulkoista pelastussuunnitelmaa koskevat harjoitukset

Ulkoista pelastussuunnitelmaa koskevan harjoituksen tavoitteena on viranomaisten ja toiminnanharjoittajan yhteistoimintavalmiuksien sekä kohteen turvallisuusosaamisen ja -järjestelyjen parantaminen.

Harjoitukset tulee toteuttaa yhteistoiminnassa toiminnanharjoittajan ja pelastustoimintaan osallistuvien viranomaisten kanssa. Ratapihalla harjoitukset on toteutettava yhteistoiminnassa toiminnanharjoittajien ja rataverkon haltijan sekä pelastustoimintaan osallistuvien viranomaisten kanssa ja satama-alueella satamanpitäjän, toiminnanharjoittajien sekä pelastustoimintaan osallistuvien viranomaisten kanssa.

Ensimmäinen harjoitus on järjestettävä vuoden kuluessa siitä, kun kohteen ulkoinen pelastussuunnitelma on hyväksytty. Seuraava harjoitus on järjestettävä aina kolmantena vuonna edellisestä harjoituksesta.

11 §

Harjoituksista raportointi

Pelastuslaitoksen on yhteistyössä toiminnanharjoittajan kanssa laadittava raportti kustakin ulkoista pelastussuunnitelmaa koskevasta harjoituksesta kolmen kuukauden kuluessa harjoituksen järjestämisestä. Raportista tulee käydä ilmi harjoituksen kohteet, pääkohdat, havaitut puutteet sekä tarvittavat toimenpiteet niiden korjaamiseksi. Raportti on toimitettava aluehallintovirastolle.

12 §

Ulkoisen pelastussuunnitelman ja sitä koskevan harjoituksen arviointi

Pelastuslaitoksen tulee toimittaa ulkoiset pelastussuunnitelmat aluehallintovirastolle arvioitaviksi. Aluehallintoviraston tulee arvioida ulkoiset pelastussuunnitelmat ja toimittaa ne tarvittaessa täydentämistä varten pelastuslaitokselle.

Aluehallintoviraston tulee valvoa ja seurata ulkoisia pelastussuunnitelmia koskevien harjoitusten valmistelua, toteutusta ja tasoa sekä tarpeen mukaan osallistua harjoituksiin.

Aluehallintoviraston tulee toimittaa selvitys edellisen kalenterivuoden ulkoisten pelastussuunnitelmien ja niitä koskevien harjoitusten toteutumisesta sekä tekemästään valvonnasta ja tekemistään havainnoista vuosittain toukokuun loppuun mennessä sisäministeriölle.

1286/2019

13 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2020. Tällä asetuksella kumotaan sisäministeriön asetus erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoisesta pelastussuunnitelmasta (612/2015).

Tämän asetuksen voimaan tullessa voimassa olleet ulkoiset pelastussuunnitelmat ovat edelleen voimassa.

Helsingissä 18 päivänä joulukuuta 2019

Sisäministeri Maria Ohisalo

Johtava asiantuntija Mirja Palmén